

Zakaj je obravnavanje okuženega zoba pomembno?

Povezava med okužbami v ustih in Alzheimerjevo boleznijo

Vse več znanstvenih raziskav kaže, da so okužbe v ustih – zlasti nezdravljene okužbe koreninskih kanalov in obolenja dlesni – morda povezane z Alzheimerjevo boleznijo. V nadaljevanju je kratek povzetek trenutnih znanstvenih spoznanj.

Kaj štejemo za “okužen zob”?

“Nevitalen” zob je zob, katerega živec je odmrli, običajno zaradi globoke kariesne okvare ali poškodbe. Če nastale okužbe ne zdravimo (običajno z zdravljenjem koreninskega kanala), lahko bakterije v zobu in okolici vztrajajo leta – pogosto brez očitne bolečine. Parodontalna bolezen (parodontitis) je sorodna, kronična bakterijska okužba tkiva okoli zob.

Zdravljen koreninski kanal ni vedno “čist”

Tudi dobro zapolnjen koreninski kanal lahko za seboj pusti nekrotično tkivo: instrumentacija običajno ne doseže 40–50 % stene kanala, zlasti v istmusih in stranskih kanalih, kjer lahko tkivo neopazno gnije. Tudi običajen rentgenski posnetek tega ne izključi – periapikalni posnetki spregledajo približno 30 % dejanskih periapikalnih okužb. Tako lahko okužen ali nepopolno zdravljen koreninski kanal še naprej povzroča vnetje brez vidnih simptomov ali sprememb na posnetku.

Kaj kažejo raziskave

1. Amiloid-beta nastaja okoli okuženih, nevitalnih zob

Univerza osrednjega Lancashira (UCLan), vodja dr. Shalini Kanagasingam, 2022

Raziskovalci so preučili izpuljene zobe z okužbami koreninskih kanalov in obolenji dlesni. Ugotovili so, da beljakovina amiloid-beta – ista beljakovina, ki se kot plaki kopiči v možganih bolnikov z Alzheimerjevo boleznijo – nastaja v okuženem zobnem tkivu in okoli njega kot odziv na bakterijsko okužbo.

Teorija: ta lokalno nastali amiloid-beta, ki je del imunskega odziva, lahko vstopi v krvni obtok in potuje do možganov, kjer prispeva k nastajanju plakov.

2. Bakterije parodontalne bolezni odkrite neposredno v možganih bolnikov z Alzheimerjevo boleznijo

Dominy in sod., Science Advances, 2019

Raziskovalci so v možganskem tkivu bolnikov z Alzheimerjevo boleznijo odkrili bakterijo *Porphyromonas gingivalis* – ključno bakterijo pri kronični parodontalni bolezni – skupaj z njenimi toksičnimi encimi ("gingipaini"). Pri miših je ustna okužba s to bakterijo povzročila naselitev bakterije v možganih in povečano tvorbo amiloida-beta.

Ko so raziskovalci zavrli toksične encime bakterije, se je zmanjšalo število bakterij v možganih, znižala se je tvorba amiloida-beta, ohranile pa so se možganske celice – kar kaže, da ima bakterija dejavno, ne le naključno vlogo.

Raziskovalci še vedno ugotavljajo, koliko dejansko ustne bakterije prispevajo k Alzheimerjevi bolezni, in to (še) ni dokazano kot neposreden vzrok. Toda dokazi so dovolj močni, da je pravočasno zdravljenje okužb zob in dlesni – poleg skrbi za splošno zdravje – še en dober razlog, da jih ne pustimo nezdravljene.

Kaj lahko storite

- Nemudoma obiščite zobozdravnika, če je zob poškodovan, globoko kariozen ali če zdravljenje koreninskega kanala ni popolnoma zaceljeno.
- Ne prezrite "tihih" okužb – nevitalni zobje pogosto prenehajo boleti, čeprav okužba vztraja.
- Parodontalno bolezen zdravite zgodaj: krvavitev dlesni, vztrajen slab zadah in majavi zobje so opozorilni znaki.
- Redno obiskujte zobozdravnika na preglede in čiščenje zob, tudi če vas nič ne boli.
- Vsak dan si umivajte zobe in uporabljajte zobno nitko, da ohranjate nizko raven bakterij.

Viri

- Kanagasingam, S. in sod. (2022). Ex vivo Detection of Amyloid- β in Naturally Formed Oral Biofilm. *Journal of Alzheimer's Disease Reports*.
- Dominy, S. S. in sod. (2019). *Porphyromonas gingivalis* in Alzheimer's disease brains: Evidence for disease causation and treatment with small-molecule inhibitors. *Science Advances*, 5(1).
- Hilmi, N. in sod. (2023). Efficacy of imaging techniques for the diagnosis of apical periodontitis: A systematic review. *International Endodontic Journal*.